

מדינת ישראל
משרד החינוך

מערכת שידורים לאומית

שיעור עברית לכיתות ה'

נושא השיעור: חמשת העיוורים

עם המורה: לימור עסיס טל

נא הצטיידו בכלי כתיבה ודפים

מה להביא לשיעור?

מה נלמד היום?

- נכיר סיפור עם וננסה להבין את מוסר ההשכל שלו
- נציג שאלה למחשבה
- נסיים בתרגול משפחתי

שתי דמויות?

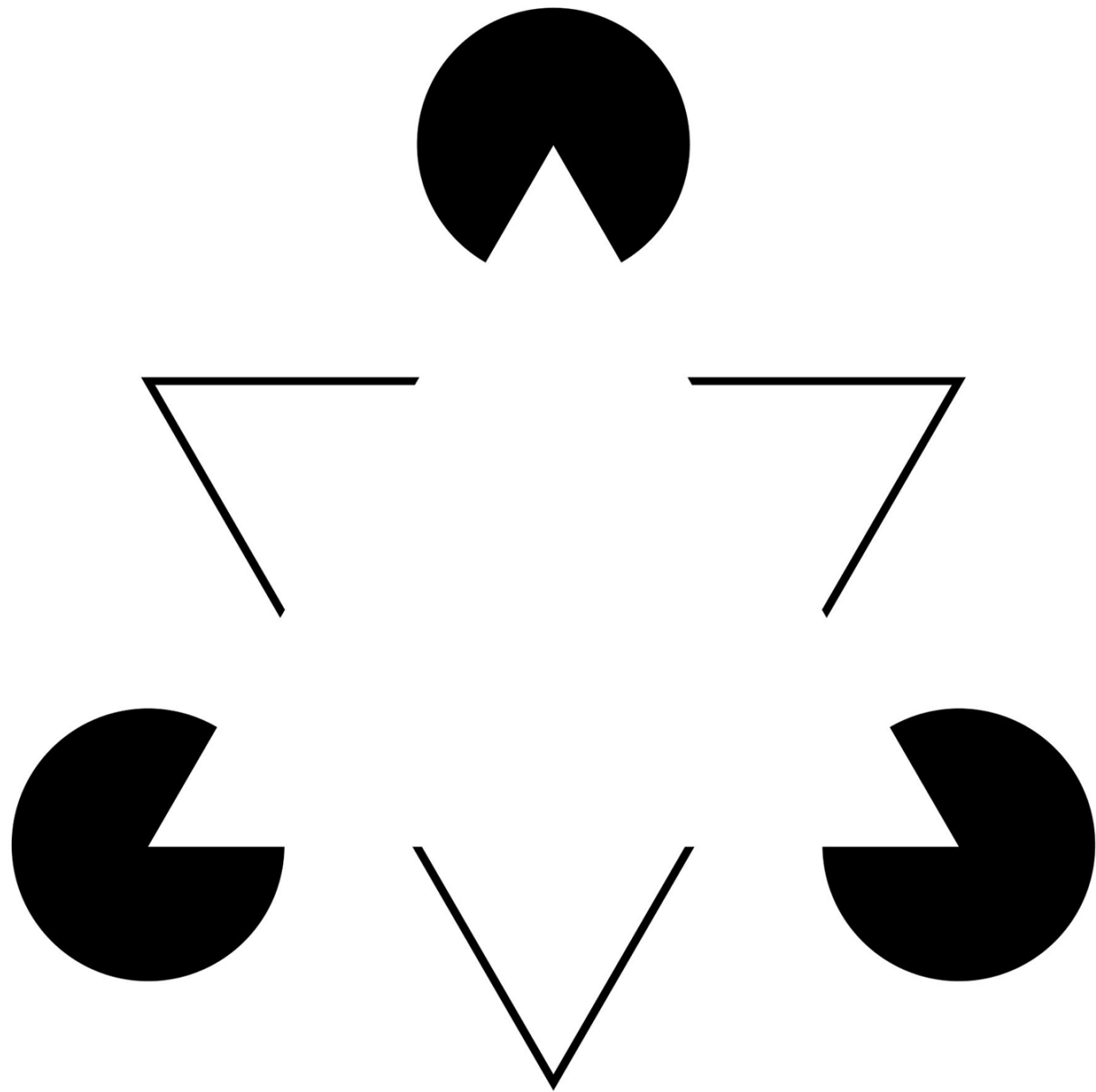
יותר משתי
דמויות?

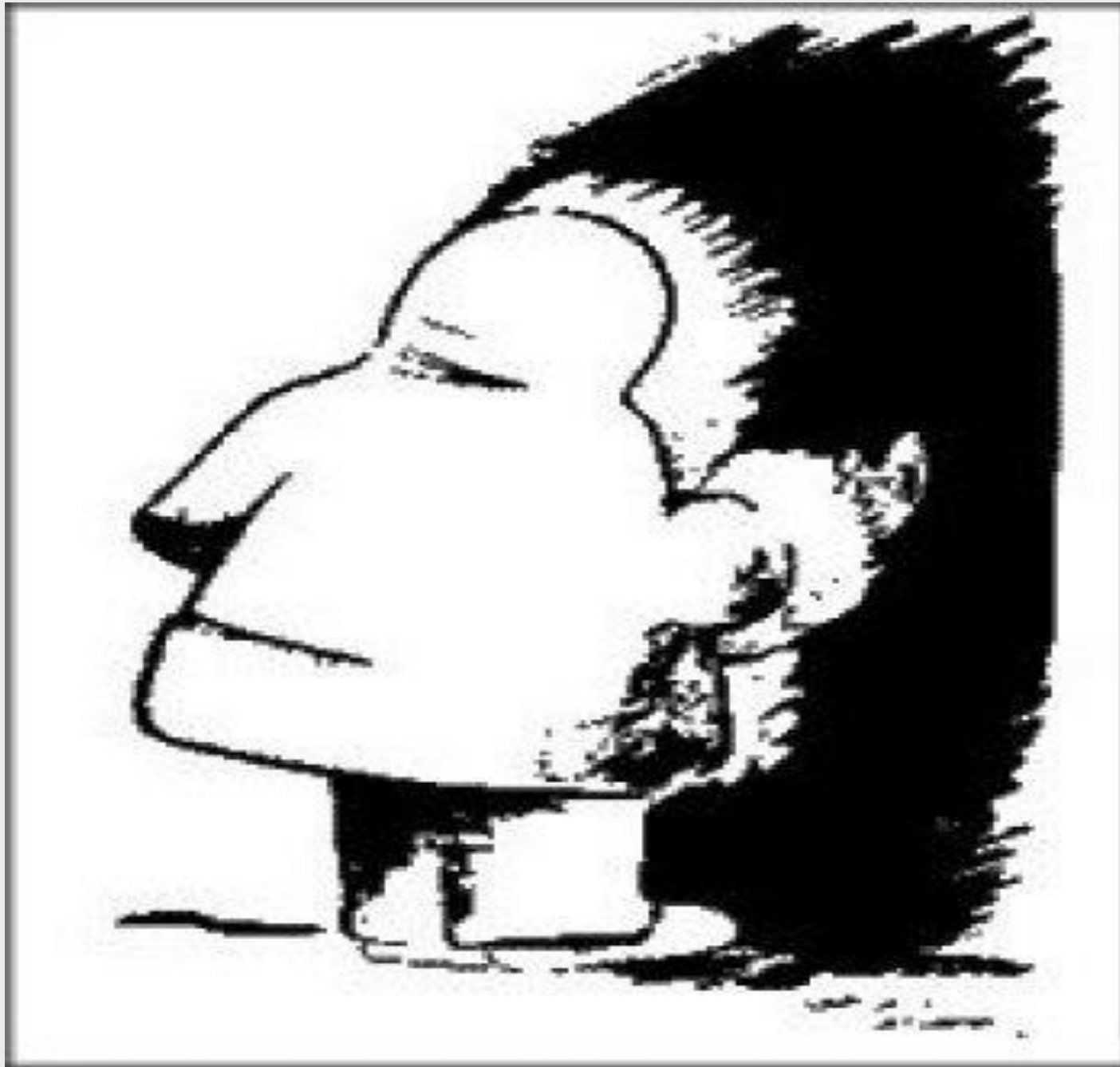
עץ?

דמות של איש

דמות של אישה

(פרופיל) צדוּדִית
? של אדם
? אולי אינדיאני

איש הלבוש
במעיל כשהוא
? עם הגב אלינו

שאלה לחשיבה

האם קרה לכם פעם
שהייתם בטוחים שהבנתם דבר מה
ולאחר כמה זמן גיליתם שלא דייקתם בהבנה ?

הסיפור שנפגוש היום הוא

"חמשת העיגורים" מאת לב טולסטוי

תרגם ח"נ ביאליק

חמישה קבצנים עיוורים הלכו יחד אחוֹזֵי-יד דרך יער עבות. רֶבֶץ לפניהם פיל גדול מאוד והם לא ידעו. נכשלו בו ונפלו. חָרְדוּ חרדה גדולה והתחילו למשש ולגשש סביבותם, לדעת מה המכשול אשר לפניהם. עלתה ביד האחד אוזן מאוזני הפיל. מיעך ומשמש בה - והנה היא רכה, מתקמטת, כְּעֵין המטלית. קרא ואמר:

- אחי, סמרטוטים לפנינו! גל של סחבות! השני גישש ומצא את הבטן, צעק בקול:

- תל! תל גבוה ומשופע!

מישש גם השלישי ובחלקו עלה הזנב. הכריז על המציאה:

- חבל עבות! נכשלנו בחבל!

הרביעי מישש ומצא רגל. תפס בה וצווח:

- קורה! קורה ארוכה וכבדה!

אז התרגש החמישי, החזיק בחֲטִי הפיל אשר עלו בידו, וצעק בכל כוחו:

- שקרנים! חרבות פגעו בנו! חרבות שְנוֹנוֹת בעלות פִּיפִיּוֹת!

ככה צעקו העיוורים ורבו בחוזקה וכמעט שבאו לידי מְהֻלּוּמוֹת. כל אחד החזיק בשלו בשתי ידיו וכל אחד היה בעיני שאר חבריו כשוֹגָה ומְשָׁגָה. עבר במקום פיקח אחד ושמע דברי ריבם, הניע עליהם ראש ואמר:

- אוי עיוורים, עיוורים! אילו היו לכם עיניים לראות את כל אשר לפניכם יחד, כי עתה נוכחתם לדעת, עד כמה שְׁגִיתֶם כולכם. הן כל אחד מכם טוען את טענתו על פי הפרט הקטן הבודד אשר תפסה ידו. ואולם באמת, הלא אין פה לפניכם לא תל ולא קורה, לא סחבות ולא חבל עבות ולא חרבות.

- ומה אם כן יש פה? - שאלו העיוורים פה אחד ועמדו מְשֻׁתָּאִים וְתֹאבִים מאוד לדעת.
- פיל! - ענה הפיקח - השומעים אתם? פיל!

חֲטִי הפיל - שיניו הקדמיות הבולטות של הפיל.
פִּיפִיּוֹת (חרב פיפיות) - צדדים חדים ומושחזים.
פיקח - רואה, ההפך מעיוור.
מְשֻׁתָּאִים - מתפלאים.
תֹּאבִים - רוצים מאוד, משתוקקים.

חמישה קבצנים עיוורים הלכו יחד אחוּזי-יד דרך יער עבות. רִבֵּץ לפניהם פיל גדול מאוד והם לא ידעו. נכשלו בו ונפלו. חָרְדוּ חרדה גדולה והתחילו למשש ולגשש סביבותם, לדעת מה המכשול אשר לפניהם. עלתה ביד האחד אוֹזן מאוזני הפיל. מיעך ומשמש בה - והנה היא רפה, מתקמטת, כְּעֵין המטלית. קרא ואמר:

- אחי, סמרטוטים לפנינו! גל של סחבות!
השני גישש ומצא את הבטן. צעק בקול:
- תל! תל גבוה ומשופע!
מישש גם השלישי ובחלקו עלה הזנב. הכריז על המציאה:

- חבל עבות! נכשלנו בחבל!
הרביעי מישש ומצא רגל. תפס בה וצווח:
- קורה! קורה ארוכה וכבדה!
אז התרגש החמישי, החזיק בחֲטִי הפיל אשר עלו בידו, וצעק בכל כוחו:
- שקרנים! חרבות פגעו בנו! חרבות שְנוֹנוֹת בעלות פִּיפִיּוֹת!

ככה צעקו העיוורים ורבו בחוזקה וכמעט שבאו לידי מהלומות. כל אחד החזיק בשלו בשתי ידיו וכל אחד היה בעיני שאר חבריו כשוּגָה ומְשָׁגָה. עבר במקום פיקח אחד ושמע דברי ריבם, הניע עליהם ראש ואמר:

- אוי עיוורים, עיוורים! אילו היו לכם עיניים לראות את כל אשר לפניכם יחד, כי עתה נוכחתם לדעת, עד כמה שְׁגִיתֶם כולכם. הן כל אחד מכם טוען את טענתו על פי הפרט הקטן הבודד אשר תפסה ידו. ואולם באמת, הלא אין פה לפניכם לא תל ולא קורה, לא סחבות ולא חבל עבות ולא חרבות.

- ומה אם כן יש פה? - שאלו העיוורים פה אחד ועמדו מְשִׁתָּאִים וְתֹאבִים מאוד לדעת.
- פיל! - ענה הפיקח - השומעים אתם? פיל!

חֲטִי הפיל - שיניו הקדמיות הבולטות של הפיל.
פִּיפִיּוֹת (חרב פיפיות) - צדדים חדים ומושחזים.
פִּיקֵחַ - רואה, ההפך מעיוור.
מְשִׁתָּאִים - מתפלאים.
תֹּאבִים - רוצים מאוד, משתוקקים.

מה הדמות מתארת ומבינה ?	מה יודע הקורא ?	העיוורים בסיפור
סְחָבָה, מַטְלִית	אוֹזֵן	האחד
תֵּל	בֶּטֶן	השני
חֶבֶל	זָנָב	השלישי
קוֹרָה	רֶגֶל	הרביעי
חֲרָבוֹת	חֲטֵי הפִּיל	החמישי

מה הדמות מתארת ומבינה ?	מה יודע הקורא ?	העיוורים בסיפור
סְחָבָה, מַטְלִית רבה מתקמטת כעין המטלית	אוֹזֵן	האחד
תֵּל גבוה ומשופע	בֶּטֶן	השני
חֶבֶל עֲבוֹת	זָנָב	השלישי
קוֹרָה ארוכה וכבדה	רֶגֶל	הרביעי
חֲרָבוֹת שִׁנּוֹנוֹת בעלות פיפיות	חֲטִי הפיל	החמישי

חמישה קבצנים עיוורים הלכו יחד אחוֹזֵי-יד דרך יער עבות. רֶבֶץ לפניהם פיל גדול מאוד והם לא ידעו. נכשלו בו ונפלו. חָרְדוּ חרדה גדולה והתחילו למשש ולגשש סביבותם, לדעת מה המכשול אשר לפניהם. עלתה ביד האחד אוזן מאוזני הפיל. מיעך ומשמש בה - והנה היא רפה, מתקמטת,

קָעִין המטלית. קרא ואמר:

- אחי, סמרטוטים לפנינו! גל של סחבות!

השני גישש ומצא את הבטן, צעק בקול:

- תל! תל גבוה ומשופע!

מישש גם השלישי ובחלקו עלה הזנב. הכריז על המציאה:

- חבל עבות! נכשלנו בחבל!

הרביעי מישש ומצא רגל. תפס בה וצווח:

- קורה! קורה ארוכה וכבדה!

אז התרגש החמישי, החזיק בחֲטִי הפיל אשר עלו ביָדוֹ, וצעק בכל כוחו:

- שקרנים! חרבות פגעו בנו! חרבות שְנוֹנוֹת בעלות פִּיפִיּוֹת!

ככה צעקו העיוורים ורבו בחוזקה וכמעט שבאו לידי מִהְלומוֹת. כל אחד החזיק בשֵׁלוֹ בשתי ידיו וכל אחד היה בעיני שאר חבריו כשוֹגָה ומְשָׁגָה. עבר במקום פיקח אחד ושמע דברי ריבם, הניע עליהם ראש ואמר:

- אוי עיוורים, עיוורים! אילו היו לכם עיניים לראות את כל אשר לפניכם יחד, כי עתה נוכחתם לדעת, עד כמה שְׁגִיתֶם כולכם. הן כל אחד מכם טוען את טענתו על פי הפרט הקטן הבודד אשר תפסה ידו. ואולם באמת, הלא אין פה לפניכם לא תל ולא קורה, לא סחבות ולא חבל עבות ולא חרבות.

- ומה אם כן יש פה? - שאלו העיוורים פה אחד ועמדו מְשַׁתָּאִים וְתֹאבִים מאוד לדעת.

- פיל! - ענה הפיקח - השומעים אתם? פיל!

חֲטִי הפיל - שיניו הקדמיות הבולטות של הפיל.

פִּיפִיּוֹת (חרב פיפיות) - צדדים חדים ומושחזים.

פִּיקַח - רואה, ההפך מעיוור.

מְשַׁתָּאִים - מתפלאים.

תֹּאבִים - רוצים מאוד, משתוקקים.

סגנון הדיבור של הדמויות

קרא ואמר: אחי, סמרטוטים לפנינו! גל של סחבות!

צעק בקול: תל! תל גבוה ומשופע!

הכריז על המציאה: חבל עבות! נכשלנו בחבל!

צווח: קורה! קורה ארוכה וכבדה!

וצעק בכל כוחו: שקרנים! חרבות פגעו בנו! חרבות שנונות

כל .ככה צעקו העיוורים וְרבוּ בחוזקה וכמעט שבאו לידי מַהֲלֹמוֹת
אחד החזיק בְּנֶשְׁלוֹ בשתי ידיו וכל אחד היה בעיני שאר חבריו כְּשׁוֹגָה
וּמִנְשָׁגָה.

חמישה קבצנים עיוורים הלכו יחד אחוּזֵי-יד דרך יער עבות. רֶבֶץ לפניהם פיל גדול מאוד והם לא ידעו. נכשלו בו ונפלו. חָרְדוּ חרדה גדולה והתחילו למשש ולגשש סביבותם, לדעת מה המכשול אשר לפניהם. עלתה ביד האחד אוזן מאוזני הפיל. מיעך ומשמש בה - והנה היא רפה, מתקמטת, כָּעֵין המטלית. קרא ואמר:

- אחי, סמרטוטים לפנינו! גל של סחבות! השני גישש ומצא את הבטן, צעק בקול:

- תל! תל גבוה ומשופע! מישש גם השלישי ובחלקו עלה הזנב. הכריז על המציאה:

- חבל עבות! נכשלנו בחבל! הרביעי מישש ומצא רגל. תפס בה וצווח:

- קורה! קורה ארוכה וכבדה! אז התרגש החמישי, החזיק בחֲטִי הפיל אשר עלו בידו, וצעק בכל כוחו:

- שקרנים! חרבות פגעו בנו! חרבות שְנונוֹת בעלות פִּיפִיּוֹת!

ככה צעקו העיוורים ורבו בחזקה וכמעט שבאו לידי מֵהְלוּמוֹת. כל אחד החזיק בשֵׁלוֹ בשתי ידיו וכל אחד היה בעיני שאר חבריו כשוֹגָה ומְשָׁגָה. עבר במקום פיקח אחד ושמע דברי ריבם, הניע עליהם ראש ואמר:

- אוי עיוורים, עיוורים! אילו היו לכם עיניים לראות את כל אשר לפניכם יחד, כי עתה נוכחתם לדעת, עד כמה שְׁגִיתֶם כולכם. הן כל אחד מכם טוען את טענתו על פי הפרט הקטן הבודד אשר תפסה ידו. ואולם באמת, הלא אין פה לפניכם לא תל ולא קורה, לא סחבות ולא חבל עבות ולא חרבות.

- ומה אם כן יש פה? - שאלו העיוורים פה אחד ועמדו מְשֻׁתָּאִים וְתֹאבִים מאוד לדעת.
- פיל! - ענה הפיקח - השומעים אתם? פיל!

חֲטִי הפיל - שיניו הקדמיות הבולטות של הפיל.
פִּיפִיּוֹת (חרב פיפיות) - צדדים חדים ומושחזים.
פיקח - רואה, ההפך מעיוור.
מְשֻׁתָּאִים - מתפלאים.
תֹאבִים - רוצים מאוד, משתוקקים.

מוסר ההשכל (המסר) ביצירה

- העיוורים הם משל לבני האדם.
- אנחנו, בני האדם, מתייחסים לדברים מנקודת המבט שלנו. לפעמים הראייה שלנו היא חלקית בלבד. אנחנו צריכים להבין שיש אנשים שרואים דברים בצורה שונה מאיתנו.

מוסר ההשכל (המסר) ביצירה

- כדי לראות דברים בצורה יותר רחבה ולקבל תמונה שלמה, כדאי שבני ידברו זה עם זה.
- כך גם בסיפור: אילו העיוורים היו משתפים אחד את השני במה שראו וחושבים יחד, הם היו רואים את התמונה השלמה.

מסיימים ומסכמים

✓ קראנו סיפור עם .

✓ זיהינו את המשמעויות הגלויות והסמויות בסיפור
והתייחסנו למסר ולתובנות שלנו.

תרגול

קחו תמונה יפה ומעניינת.

גיזרו אותה לחמישה חלקים.

תנו לכל אחד מבני המשפחה חלק אחד של התמונה.

בקשו מכל אחד שיספר מה הוא רואה.

חברו את חלקי הפאזל והציגו את התמונה .

האם ההשערות תאמו את המוצג בתמונה?

מדינת ישראל
משרד החינוך

תודה שצפיתם בשידור

הופק עבור משרד החינוך ע"י מטח